

EIROPAS PARLAMENTS

SPECIALIZDEVUMS

EIROPADOME
2004. gada 16. un 17. decembrī
Briselē

**PRIEKŠSĒDĒTĀJA DŽUZEPA BORRELLA FONTELLESA RUNAS
PREZIDENTŪRAS SECINĀJUMI**

04/S-2004

Prezidentūras ģenerāldirektorāts

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2004)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2004)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2004\12-Bruxelles

**Priekšsēdētāja Josē Borrela runa
Eiropadomē
Briselē, 2004. gada 17. decembrī**

Dāmas un kungi!

Vispirms es vēlētos pateikties Nīderlandes prezidentūrai par atklātību, ko tā ir izrādījusi pret Parlamentu. Es vēlētos arī apsveikt saprātīgumu, ko tā ir nodemonstrējusi, uzsverot “Komunikāciju Eiropas” nozīmi laikā, kad sabiedrības informēšana kļūst aizvien svarīgāka.

Pirms mēneša es jums devu solījumu, ka Parlaments darīs visu nepieciešamo, lai nodrošinātu to, ka darbu sāk stipra Komisija, kurai ir plašs atbalsts Parlamentā. Mēs šo solījumu esam turējuši.

Bet pie kā tieši strādāt?

Priekšsēdētājs Barrozu 2005. gada 26. janvārī iesniegs savu darba programmu 2005. gadam un daudzgadu programmu nākamajiem pieciem gadiem. Sākumā, gaidot Konstitūcijas spēkā stāšanos, viņš ierosinās apstiprināt Iestāžu nolīgumu par šīs piecu gadu programmas pieņemšanu.

Mēs Parlamentā vēlamies apspriest šo nolīgumu, kas nodrošinās mūsu darba pamatprogrammu turpmākajiem pieciem gadiem.

Tikmēr mūsu politiskās prioritātes būs veltītas vairākiem jautājumiem. Es sākšu ar finanšu plānu.

Parlaments ļoti nopietni uztver savu centrālo lomu finanšu plāna procesā, un bez Parlamenta nevar būt finanšu plāna.

Mums kopīgiem spēkiem ir jāpanāk vienošanās par laika posmu no 2007. līdz 2013. gadam. Tāpēc Parlaments ir izveidojis pagaidu komiteju, kuru man ir tas gods vadīt, lai pieņemtu apdomātu un pārlicinošu atzinumu. Apspriežoties mēs vadīsimies pēc Komisijas priekšlikumiem.

Mēs gribam panākt vienošanos un mēs gribam to izdarīt paredzētajā termiņā. Bet mēs negribam vienkārši kaut kādu vienošanos.

Turklāt, dalībvalstīm vispirms būs jāpanāk vienošanās savā starpā.

Šajā sakarā sešas dalībvalstis oficiāli ir paziņojušas savu nostāju attiecībā uz minētajiem priekšlikumiem, ko iesniedza Prodi vadītā Komisija un pārņēma Barrozu Komisija. Skaitļu salīdzinājums atklāj ļoti daudz.

Pirmām kārtām, ir jāsalīdzina līdzīgais ar līdzīgo. Ir absurdi salīdzināt Komisijas priekšlikumu par maksājumu apropriācijām ar sešu dalībvalstu priekšlikumu par saistību apropriācijām.

Mums ir jāsalīdzina:

- Komisijas priekšlikums par EUR 1 025 miljardiem jeb 1,26% no IKP saistību apropriācijām laika posmam no 2007. līdz 2013. gadam un
- sešu dalībvalstu priekšlikums par EUR 815 miljardiem jeb 1% no IKP saistību apropriācijām tam pašam laika posmam.

Sešu dalībvalstu priekšlikums paredz samazinājumu EUR 210 miljonu apmērā salīdzinājumā ar Komisijas ierosinātajiem skaitļiem.

Vai šis 1% nozīmēs to, ka mēs būsime spiesti sašaurināt mūsu politiskos mērķus un atlikt uzsāktos pasākumus?

Es vēlētos jums atgādināt, ka jebkura neizdošanās panākt vienošanos starp Parlamentu un Padomi par jauno daudzgadu finanšu shēmu nozīmētu:

- katru gadu atkārtotas sarunas par katru no ES politikas jomām un
- atgriešanos pie Līgumos noteiktās gada budžeta procedūras, tostarp vienošanos starp abām budžeta lēmējinstādēm; es esmu pārliecināts, ka ne Padome, ne Parlaments nevēlas atgriezties pie pagātnes cīņām, kurās katra puse centās uztiept savu viedokli.

Es nezinu, kā Padome varētu samazināt finanšu piešķirumu un tajā pašā laikā risināt jaunus ES gaidāmos uzdevumus un prioritātes, ņemot vērā, ka jūs jau esat noteikuši skaitļus lauksaimniecības izdevumiem līdz 2013. gadam.

Kad es runāju par uzdevumiem un prioritātēm, es īpaši vēlos minēt:

- pašreizējās paplašināšanās pabeigšanu un turpmāko paplašināšanos;
- garantijas sniedzošu kohēzijas politiku kā patiesu Kopienas solidaritātes instrumentu;
- Savienības aizvien pieaugošo nozīmi pasaulē un jaunajās politikas jomās, īpaši uzsverot pētniecību un izglītību.

Atļaujiet man piebilst, ka ir divaini apzināties, kā dalībvalstis, kas atbalsta tālāku paplašināšanos (un šeit es īpaši domāju Turciju), ir arī tās valstis, kuras vismazāk atbalsta atbilstīga finansējuma piešķiršanu.

Mani aizvien vairāk pārņem sajūta, ka Padome vēlas “vairāk eiropiešu, bet mazāk Eiropas”.

Nevar uzbūvēt lielāku Eiropu ar mazāk līdzekļiem. Tā Barrozu kungs nesēn teica Parlamentā.

Tomēr uztraukumam nav pamata. Pretēji visām baumām Parlaments nav bezrūpīga budžeta lēmējinstāde, un to apstiprina arī skaitļi:

- laika posmā no 1988. līdz 2003. gadam no abām budžeta lēmējinstādēm tieši Padome bija tā, kura visvairāk palielināja tās kompetencē esošos izdevumus, proti, obligātos izdevumus; turklāt, laikā 1996. un 2002. gadam, 15 dalībvalstu budžetiem vidēji palielinoties par 22,9%, Eiropas Savienības budžets palielinājās tikai par 8,2%.

Tas, ko es gribu ar to pateikt, ir, ka sarunām nevajadzētu aprobežoties ar "cīņu" par skaitļiem un procentiem, bet arī koncentrēt uzmanību uz Eiropas projektu, kura finansējumam ir jāatbilst Eiropas Savienības mērķiem.

Dāmas un kungi!

Pirms es pāreju pie galvenā jautājuma, kas ir pulcējis kopā šo Eiropadomi, proti, pie Turcijas, atļaujiet man pieskarties arī dažiem citiem darba kārtības jautājumiem.

Pretrunīgie viedokļi, kas virmo ap lēmumu par Turciju, neļāva veltīt vajadzīgo uzmanību tam, cik svarīgi ir jūsu lēmumi par Bulgāriju, Rumāniju un Horvātiju. Mēs atbalstām centienus saistībā ar Bulgāriju, tāpēc ka tie šai valstij dod iespēju paredzētajā termiņā sākt ceļu uz pievienošanu.

Attiecībā uz Rumāniju mēs vēl aizvien uzskatām, ka ir nepieciešami tālāki centieni, lai padarītu neatkarīgāku tās tiesu sistēmu, panāktu to, ka retāk tiek pieņemti ārkārtas likumi, un nodrošinātu, ka vairāk tiek darīts, lai izskaustu korupciju visos līmeņos. Pēc Parlamenta domām, uz Rumāniju ir jāattiecinā tie paši nosacījumi, kā uz Bulgāriju. Tomēr varu jums pateikt, ka, neskatoties uz tehniskajām grūtībām, Parlaments darīs visu iespējamo, lai panāktu vienprātīgu balsojumu par minēto sarunu slēgšanu 13. aprīlī.

ES Cilvēktiesību pārstāvis

Parlamentā jūsu lēmumu iecelt ES Cilvēktiesību pārstāvi uztver ar zināmām bažām. Kā zināms, mūsu iestāde bija šīs politikas jomas aizsācēja un mudināja izstrādāt cilvēktiesību klauzulas, kas tagad ir iekļautas mūsu starptautiskajos nolīgumos.

No vienas puses, cilvēktiesības vienmēr ir bijušas centrālais jautājums mūsu pieejā Eiropas Savienības ārpolitikai, un šāda iecelšana varētu palielināt cilvēktiesību nozīmi šajā darbā.

No otras puses, pastāv bažas, vai Parlaments spēs rūpīgi sekot Eiropas Savienības darbam šajā jomā. Parlamentam tajā ir bijusi laba sadarbība ar Komisiju, un mēs esam gatavi darīt visu, lai šis darbs turpinātos.

Kā šis ES cilvēktiesību pārstāvis vai pārstāve Parlamentam ziņotu par savu darbu? Es lūgtu jums apdomāt šos jautājumus, pirms parakstīties zem idejas, kas varētu radīt grūtības vai kļūt par tīri simbolisku soli.

Tuvo Austrumu miera process

Pagājušajā mēnesī Jordānijas karalis Abdulla Parlamentam pastāstīja, ka miera procesam esot radusies iespēja, bet tā pastāvēšot tikai divus gadus. Palestīnas prezidenta vēlēšanas, kas notiks nākamā gada 9. janvārī, būs svarīgs solis šī procesa saglabāšanā, tādēļ Parlaments sūtīs 30 deputātus, lielāko vēlēšanu novērotāju delegāciju, kādu jebkad ir sūtījusi mūsu iestāde.

Ukraina

Šoreiz Eiropas Savienība ir parādījusi, kā tā spēj uzņemties vadošu lomu pasaules mērogā. Es domāju, ka mēs varam apsveikt Solanas kungu, Eiropas Savienības Augsto pārstāvi ārpolitikas jautājumos. Es plānoju apmeklēt Ukrainu pēc vēlēšanām un jaunā parlamenta inaugurācijas Kijevā, tādējādi simbolizējot Parlamenta atbalstu demokratizācijas procesam.

Turcija

Parlaments, nobalsojot pirms divām dienām, aicināja jūs bez liekas kavēšanās sākt sarunas ar Turciju. Vakar vakarā Balkenendes kungs paziņoja, ka sarunas ar Turciju sāksies 3. oktobrī.

Izvēlētais datums saskan ar Parlamenta nostāju.

Es ceru, ka Turcija jau šajā pašā dienā spēs pieņemt nosacījumus, par kuriem jūs vakardien nolēmāt.

Balsošanas rezultāts bija skaidrs — 407 balsis par un 262 balsis pret. Tomēr vienlīdz svarīgi ir tas, par ko Parlaments balsoja “par” un ko tas noraidīja. Vairums Parlamenta deputātu noraidīja B plānu, jebkādu privilīģētu partnerību vai citu alternatīvu pilnai dalībai. Mūsu nostāja ir skaidra un negrozāma. Protams, tas, ka sarunu ir sāktas, vēl nenozīmē, ka tās tiks pabeigtas. Nav iespējams paredzēt nevienu pievienošanās sarunu gala iznākumu. Bet sarunu sākšanas mērķis ir pilna dalība.

Ir skaidrs, un es zinu, ka šo jautājumu spraigi apsprieda ar Erdogana kungu, ka sarunu sākšana Turcijai uzliek par pienākumu atzīt Kipru. Pie sarunu galda sēdēs 25 valstis, starp kurām būs arī Kipra un Turcija.

Ir acīmredzams, ka, jums vedot sarunas ar kādu, jūs tādējādi arī apliecināt, ka atzīstat viņu.

Parlaments ļoti ilgi apsprieda savu nostāju. Pēdējo mēnešu laikā Turcijas jautājums ir piesaistījis gandrīz visus Parlamenta spēkus — mēs organizējam lekcijas, vizītes, tostarp premjerministra Erdogana un Leilas Zanas vizīti, gatavojām neatkarīgus ziņojumus, nosūtījām delegācijas uz attiecīgo reģionu, uzklausiņām ziņojumus par sieviešu tiesībām un cilvēktiesībām utt.

Viesojoties Turcijā, es atklāju, ka visi, sākot no varas iestādēm līdz cilvēktiesību aizstāvjiem, no grieķu pareizticīgo patriarha līdz arodbiedrību vadītājiem, — es atkārtoju, visi, — lūdza sākt sarunas. Bija skaidrs, ka izredzes kļūt par Eiropas Savienības dalībvalsti ir GALVENAIS virzītājspēks, un tās jau šobrīd garantē politisko, sociālo un ekonomisko reformu. NEGATĪVA ATBILDE pilnai dalībai pagrieztu šo procesu par 180 grādiem.

No otras puses, ir tikpat skaidrs, ka uzdevums pievienot Turciju Eiropas Savienībai ir ārkārtīgi plašs, un es neesmu pārliecināts, ka tie cilvēki, ar ko es Turcijā tikos, pilnībā apzinās šī uzdevuma mērogu. Parlamenta ziņojuma lielākā daļa veltīta tam, kas ir jā dara pēc sarunu sākšanas. Parlamentam ir jānodibina ciešākas saites ar Turcijas pilsonisko sabiedrību.

Mums priekšā stāv arī svarīgais uzdevums sniegt Eiropas sabiedrībai nepieciešamos politiskos skaidrojumus. Ja Turcijas jautājumu uztvers ka jaunu kauju pie Lapatno vai Vīnes aplenkumu, tad mēs nekur netiksim.

Tieši šī iemesla dēļ Parlaments lūdz, lai ar to apspriestu jebkuru priekšlikumu atlikt sarunas ar Turciju. Ja Parlamenta rokās ir pievienošanās atslēga sarunu nobeigumā, būtu diezgan dīvaini, ka to tikai informētu par pieņemtajiem lēmumiem, it īpaši ņemot vērā to, ka Parlaments ir jāiesaista šo sarunu nozīmes skaidrošanā sabiedrībai. Kā gan Parlaments varētu skaidrot kādu lēmumu, kura pieņemšanā tas pat nav iesaistīts?

Un nobeigumā,

Kofi Annans un Irāka

Es gribētu pateikties Prezidentūrai par izrādīto iniciatīvu uzaicināt Kofi Anannu jūs uzrunāt. Pirms gada Parlaments sveica viņu Saharova balvas pasniegšanas ceremonijā, un es domāju, ka šobrīd viņam ir nepieciešams mūsu atbalsts. Un tiem, kas uzbrūk viņam pēdējo nedēļu laikā, es teiktu, ka cilvēkiem, kas dzīvo stikla mājā, nevajadzētu svaidīties ar akmeņiem, vai kā mēs sakām spāņu valodā: *“quien vive en una casa de cristal no debe tirar piedras”*, vai arī kā saka franči: *“Qu'as tu à regarder la paille qui est dans l'oeil de ton frère? Et la poutre que est dans ton oeil à toi, ne la vois-tu pas?”*.

Pateicos par uzmanību.
